

des de Skofde aparegut a *El Evangelista* 77 de 1890: “Actualmente habito en una poblaci3n que en cuanto a la obra evang3lica me recuerda las dificultades con que tropieza esta obra en Espa1a (...)”.

L'arrelament a l'Escala de la fe baptista fou motiu de controv3rsia tant a nivell de carrer com en forus eclesi2stics. Devia ser tema de debat a la tert3lia que tenia lloc a la rebotiga de la farm2cia de l'apotecari Jaume Forn (posterior farm2cia Massanet) i tamb3 motiu de disputa a les tavernes on els pescadors discutien acaloradament; un got de vi llavors hi costava cinc c3ntims i per una pesseta amb deu es podia menjar escudella, carn d'olla i platillo a la taverna de Tom2s Arnat (xamfr2 ponent carrers Maranges-Alfoli)⁵⁴.

El mestre Francesc Bardolet, un dels pioners de l'obra baptista a l'Escala. (Fotografia: autor no identificat. / Fons: Arxiu Gr2fic Documental Evang3lic).

El Eco de la Verdad, 3rgan de les esgl3sies baptistes nascut elo 5/1/1893, va ser editat per Lund en catal2 i castell2 despr3s de recuperar la seva salut que el forç2 a deixar El Evangelista.

POL3MICA INTERCRISTIANA

El Evangelista 65 d'1/5/1889 (p. 520) comenta: “De l'Escala ens diuen que un presbiter Turr3 (a la premsa citada figura com a Torr3) despr3s de parlar dels protestants en termes que l'educaci3 i la dec3ncia no ens permeten consignar va retre a discutir a tot dissident del romanisme; per3 que una vegada que l'encarregat a dita vila de l'obra evang3lica (Sr. Bardolet) es present2 a la rectoria amb el major respecte i atenci3 a acceptar el repte va succeir all3 que sol passar: es va negar en p3blic a defensar les excel.l3ncies de les seves doctrines (...)”.

Benet Turr3 i Darder (1848-1895) era un missioner dioces2 natural de Malgrat ordenat presbiter el 30 de maig de 1874. Instal·lat a la Casa-Missi3 de Banyoles, llavors un dels centres de l'integrisme giron3, fundat pel dominic2 navatenc Joan Planas (candidat carl3 a les eleccions de 1869 i 1870 i director del diari *El Norte*) era un aut3ntic polemista i propagandista molt popular a la seva 3poca. En aquesta pol3mica apareix com vinculat a la parr3quia de l'Escala, per3 en realitat no hi guardava cap relaci3 directa o espec3fica, sin3 que la seva relaci3 amb l'Escala arrencava del fet que feia pocs anys que aquesta poblaci3 havia vist n3ixer una comunitat evang3lica baptista.

Comunicat publicat per *El Heraldo*⁵⁷ de Figueres i reprodu3t a *El Evangelista* 67 d'1/7/1889 (p. 535) amb el benepl2cit del pastor escalenc Bardolet referit a la pol3mica provocada i entablada pel pare cat3lic Turr3 criticant els suposats errors dels evang3lics a trav3s de diversos escrits publicats en rotatius figuerencs que es publicaren sense dret a r3plica: “A prop3sito del padre Turr3 hemos tenido ocasi3n de leer sus escritos publicados en *La Concentraci3n* y el *Semanario de Figueras*⁵⁸ contestando a lo que public3 Francesc Bardolet al primero de dichos peri3dicos. Adem2s de ser una filater3a repleta de inexactitudes, usa en ellos un lenguaje tabernario insultante e impropio de un sacerdote (...)”.

“Para que los lectores se convenzan de la verdad de lo que les decimos, pasamos a transcribir algunas de sus palabras: ‘pastor sin pastos’, ‘gallo de mor3n’, ‘payaso’, ‘infeliz’, ‘arxitonto’, todo para ridiculizar el Sr. Bardolet. Pero el P. Turr3 no quiere comprender que todo ello redunde en descr3dito suyo”. I acaba: “Efectivamente, de ciertas cosas, con perd3n del padre Turr3, hay que arrinconar la vista con horror y el est3mago con asco. Tal pensamiento nos hace repetir sus transcritas palabras!”.

El Evangelista 69 d'1/8/1889 (p. 544) diu: “En el present n3mero d'*El Evangelista* insertem la 3ltima r3plica del nostre volgut germ2 Sr. Bardolet al presbiter Turr3. I diem l'3ltima perquè creiem que, a la fi, el nostre germ2 es veur2 obligat a abandonar el camp de la lluita en veure que el presbiter Turr3 i el seu 3rgan a la premsa *El Semanario*, en comptes de combatre amb principis, baixa a un terreny que no envejarien, per cert, les verduleres (...). Ho sentim pel catolicisme cada dia m3s caduc, ens n'alegrem perquè tamb3 els cat3lics s'hauran convençut de la inutilitat dels seus arguments, si d'arguments es poden qualificar els del prestiber Torr3 davant la paraula de D3u”.

El diari *La Rep3blica*⁵⁹ de 12/7/1891 afegia a la pol3mica una disputa entre el rector de Port de la Selva i Bardolet. “Esta religi3n que profesa V. -escriu Bardolet- adora en Verona (Italia) en la iglesia de Nuestra Se1ora de los 3rganos el esqueleto del burro que sirvi3 2 Cristo para hacer su entrada en Jerusalem. En G3nova se adora tambi3n la cola del mismo burro. En el monasterio de Corbie (Westfalia) guardan con veneraci3n la santa piel de un perro que o3a misa y ayunaba espont2neamente los viernes de cada semana. En Roma el clero presenta 2 la adoraci3n de los fieles los restos del pescado que dio 2 comer 2 Cristo. En Ladeve (Francia) guardan reliquias de un rat3n, que tuvo la osadia de comer hostias consagradas. (...) 2En que se diferencia la religi3n de V. de la idolatr3 del oscuro paganismo? En que los paganos adoraban los animales vivos y ustedes, los cat3licos romanos, los adoran despu3s de muertos”.